

FÖRORDNANDE ENLIGT 58 D § I LAGEN OM SMITTSAMMA SJUKDOMAR

BAKGRUND

Världshälsoorganisationen WHO har 11.3.2020 klassificerat coronavirusepidemin som en pandemi. Coronaviruset är en allmänfarlig smittsam sjukdom. Enligt statsrådets första rekommendation 12.3.2020 skulle offentliga sammankomster begränsas för att förhindra spridning av den infektion (covid-19) som det nya coronaviruset orsakade. Världshälsoorganisationen WHO har den 26 november 2021 lagt den nya virusvarianten omikron (B.1.1.529) till förteckningen över oroväckande varianter (VOC, variant of concern). Omikron har också spridits till Egentliga Finland.

HÖRANDE

En hörandeprocess hade kunnat äventyra syftet med detta beslut. Den försening hörandet hade medfört skulle ha inneburit betydande olägenheter för människors hälsa och den allmänna säkerheten. Av denna anledning har regionförvaltningsverket med stöd av 34 § 2 mom. 4 punkten i förvaltningslagen (434/2003) inte ordnat något hörande i ärendet.

UTREDNING SOM BEGÄRDES I ÄRENDET

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikts utlåtande av den 19 december 2021 har fåtts i ärendet. Utlåtandet kompletterades den 19 och 20 december 2021.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKETS BESLUT OCH MOTIVERING

Förordnande

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland förordnar med stöd av 58 d § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar att användningen av sådana inom- och utomhusutrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse ska ordnas så att man kan förebygga risk för smitta till följd av närkontakt mellan kunder och de som deltar i verksamheten samt sällskap.

Förordnandet gäller objekt enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar inom kommunerna i Egentliga Finland med undantag för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar samt de utrymmen som avses i 58 g § 4 momentet 3 och 6 punkten i lagen om smittsamma sjukdomar.

I 1 momentet avsedda utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse är:

- 1) utrymmen inomhus som används för samtidig vistelse av fler än 10 kunder eller deltagare,**
- 2) med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till fler än 50 kunder eller deltagare samtidigt och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt,**
- 3) lokaler som används för verksamhet som avses i 58 g § 4 mom. punkterna 1–2 samt punkterna 4–5 oberoende av antalet kunder eller deltagare i verksamheten.**

Det här beslutet gäller inte följande:

- **allmänna sammankomster och offentliga tillställningar samt**
- **dansplatser samt utrymmen som används för körsång, amatörteater eller annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp (58 g § 4 mom. 3 punkten i lagen om smittsamma sjukdomar) samt**
- **allmänna utrymmen i köpcentra, med undantag för affärslokaler i detaljhandeln och lokaler som används för tillhandahållande av tjänster samt passager till dessa lokaler (58 g § 4 mom. 6 punkten i lagen om smittsamma sjukdomar).**

Beträffande dessa har regionförvaltningsverket meddelat beslutet LSAVI/13784/2021.

Det här beslutet förpliktar följande aktörer som disponerar över utrymmena och använder dem i sin verksamhet:

- 1) privata sammanslutningar, stiftelser och andra juridiska personer, dock inte de utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 2 momentet 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet eller i motsvarande lagstiftning på Åland;**
- 2) enskilda näringsidkare,**
- 3) kommuner och samkommuner,**
- 4) religionssamfund,**
- 5) offentligrättsliga inrättningar.**

Beslutet gäller dock inte de utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 2 momentet 6

punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet eller i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland.

Giltighetstid

Beslutet är i kraft 22.12.2021–31.12.2021.

Styrning

Styrning gällande att alternativt använda EU:s digitala covidintyg

Om verksamhetsutövaren i sin verksamhet förutsätter att kunder eller deltagare i verksamheten som är 16 år eller äldre för att få tillträde till utrymmet ska uppvisa EU:s digitala covidintyg, då gäller restriktionerna för deltagarantalet eller skyldigheterna som berör placeringen av deltagarna inte utrymmet eller verksamheten i fråga, om 58 i § i lagen om smittsamma sjukdomar möjliggör detta. Bestämmelsen gör det inte möjligt att kringgå alla restriktioner, utan endast i de situationer som nämns i bestämmelsen. Verksamhetsutövaren ska vägra en kund eller deltagare som inte visar upp ett intyg tillträde till utrymmet.

Utarbetning av en plan enligt 58 h § i lagen om smittsamma sjukdomar

Aktörer som avses i det här beslutet ska beakta skyldigheten enligt 58 h § i lagen om smittsamma sjukdomar att utarbeta en skriftlig plan för hur de fullgör skyldigheterna och iakttar begränsningarna som fastställs i beslutet. Om verksamhetsutövaren förutsätter att kunderna och de som deltar i verksamheten ska uppvisa EU:s digitala covidintyg ska verksamhetsutövaren skriva det i planen som avses i 58 h § i lagen om smittsamma sjukdomar.

Riksomfattande styrning

Enligt Institutet för hälsa och välfärd smittar det nya coronaviruset (SARS-CoV2) framför allt som droppsmitta när en insjuknad person hostar eller nyser.

Vid närkontakter kan corona också smitta genom beröring, om en insjuknad exempelvis har hostat i handen och därefter rört en annan person. Virusnet kan dessutom smitta vid beröring av ytor där det nyligen kommit luftvägssekret från en smittad person.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdade 10.12.2021 styrningsbrevet LSAVI/14401/2021, enligt vilket social- och hälsovårdsministeriet vill påminna om att när epidemilägets svårighetsgrad varierar mellan olika regioner är rekommendationen enligt ministeriets styrning ett minimiinneåll i de regionala åtgärdena, dvs. vad som enligt en bedömning på nationell nivå skulle behövas i områden med samhällsspridning. Den regionala och lokala bedömningen kan med fog kräva skärpta och mer omfattande åtgärder, såsom utvidgning och skärpning av begränsningarna av offentliga tillställningar (58), rekommendationer med motsvarande inneåll för privata tillställningar, utökning och utvidgning av begränsningarna för användningen av lokaler (58 d) samt begränsning av antalet passagerare (Traficom, 58 f).

Enligt styrbrevet kan man med tidsmässiga och lokala begränsningar också frångå möjligheten att använda coronapass för att kringgå restriktionerna för offentliga tillställningar och högriskutrymmen genom att helt förbjuda offentliga tillställningar med stöd av 58 § och stänga användningen av utrymmen med stöd av 58 g § (i sådana fall är det inte möjligt att använda coronapasset för att kringgå restriktionerna).

I styrbrevet Åtgärder som ska införas i områdena på grund av det förändrade epidemiläget (VN/31452/2021) konstateras det att enligt den uppdaterade handlingsplanen för hybridstrategin ska prövningen av nödbromsmekanismen inledas när de regionala och lokala åtgärdena inte är tillräckliga för att hantera en epidemiologisk eller medicinsk situation. Enligt brevet har epidemiläget i Finland försämrats avsevärt, och epidemin fortsätter att sprida sig snabbt bland de som inte är vaccinerade. Under den senaste månaden har också belastningen på sjukhusvården ökat. Vaccinationstäckningen är nu 80 procent, men enbart detta räcker inte för att epidemin ska

börja avta. Eftersom läget har försämrats i flera områden krävs det också andra åtgärder för att minska smittfallen.

Den 29 november 2021 har Institutet för hälsa och välfärd utifrån bedömningen av vaccinationstäckningens effekt och bedömningen av konsekvenserna av epidemiläget sett över sin rekommendation om användningen av modellen för bedömning av riskpotentialen. Modellen innehåller medicinska och epidemiologiska expertbedömningar av olika verksamheters smittorisk, riskernas sannolikhet och möjligheten att de realiserar samt av möjligheterna att förebygga riskerna. I modellen nämns inte alla situationer som kan uppstå, men den fungerar som ett verktyg som kan användas av de regionala och lokala myndigheterna för att identifiera eventuella risker i olika situationer och evenemang. I brevet konstateras att ministeriets rekommendationer inte är juridiskt bindande, utan myndigheterna fattar besluten själva.

I styrbrevet konstateras det att aktörerna också i fortsättningen har möjlighet att ta i bruk det s.k. coronapasset som en alternativ hälsosäkerhetsåtgärd. Genom att använda coronapasset kan man bidra till att åtgärderna riktas på ett ändamålsenligt sätt och betydligt minska restriktionernas negativa konsekvenser för aktörerna, vilket betyder att man har möjlighet att fortsätta med verksamheten trots restriktionerna. Dessa omständigheter ska beaktas i den effektivitets- och konsekvensbedömning som ligger till grund för beslutsprövningen.

Motivering

Sjukvårdsdistriktets sakkunnigbedömning av epidemiläget

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt har 19.12.2021 gett ett utlåtande, enligt vilket Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland som grund för prövningen av eventuella beslut enligt 58 § och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar har bett om en bedömning av i synnerhet följande saker:

1. Är incidensen av covid-19 per 100 000 invånare över de 14 senaste dygna för vilka information finns att tillgå minst 50 i sjukvårdsdistriktets område?

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt har som svar på den första frågan konstaterat att antalet covid-19-fall i Egentliga Finland nu är som störst under hela pandemin. Incidensen av konstaterade fall per 100 000 invånare inom Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt var under de senaste 14 dygna 305,4. Vecka 50 är det totala antalet rapporterade fall fram till nu 766, jämfört med 667 föregående vecka.

Under de senaste två veckorna har smittfall konstaterats i alla kommuner förutom i tre kommuner i sjukvårdsdistriktet. Det tas nu många coronatest, till och med fler än 2 000 per dag. Andelen positiva test är hög (7,6 procent), även om den har sjunkit något. Det är uppenbart att det finns fall även utöver de testade fallen.

Inom Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt har det nu bekräftats 13 fall av omikronvarianten. Den 19 december 2021 fanns det sammanlagt 52 misstänkta omikronfall. Antalet bekräftade och misstänkta fall har ökat mycket snabbt i området. Största delen av fallen konstateras fortfarande inom familjen och den närmaste kretsen (släktingar, vänner). Belastningen på den specialiserade sjukvården har fortsatt att vara ganska hög: Den 19 december 2021 vårdades 16 patienter på bäddavdelning och 7 patienter på intensivvårdsavdelning på Åbo universitetscentralsjukhus. På hälsocentralernas bäddavdelningar fanns 13 patienter 17.12.2021. Belastningen på intensivvårdsavdelningen har varierat. När antalet personer som behöver sjukhusvård fortsätter ligga på en hög nivå finns det fortfarande en risk för en kritisk överbelastning av intensivvården.

Dödsfallen har ökat; vecka 48 konstaterades 13 dödsfall och vecka 49 konstaterades 7. Antalet dödsfall är nu som störst under hela pandemin. Största delen av dödsfallen har inträffat på

hälsocentralens bäddavdelning, men dödsfall har även inträffat på intensivvårdsavdelningen.

33 procent av fallen i Egentliga Finland finns i åldersgruppen 0–14 år. Barnen, som för närvarande i huvudsak är ovaccinerade, utgör alltså en stor andel av smittfallen.

Lägesbilden på basis av uppföljningen av avloppsvattnet visar att halterna av coronavirusets RNA i avloppsvatten har varit kraftigt förhöjda även om det finns veckovis variation i halterna. För närvarande är trenden nedåtgående.

Vaccinationerna har framskridit bra i området. Den andra vaccindosens vaccinationstäckning bland personer över 12 år är nu 84,7 procent. Vaccinationstäckningen av den andra dosen är som lägst (ca 70–75 procent) bland barn under 15 och bland 20–34-åringar. Vaccinationstäckningen av den tredje dosen är endast 16,1 procent, störst är täckningen i åldersgruppen över 80 år (66 procent).

Risken för att ovaccinerade ska insjukna i covid är inom Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt för närvarande fem gånger större än för dubbelvaccinerade och 13 gånger större än för trippelvaccinerade. Andelen fullvaccinerade som blivit inlagda för sjukhusvård håller på att öka. Risken för att bli inlagd för specialiserad sjukvård är för ovaccinerade 17 gånger större än för de dubbelvaccinerade. Det finns fortfarande fickor av ovaccinerade geografiskt i norra delen av landskapet och befolkningsmässigt bland dem som talar andra språk än finska eller svenska. Även barn under 12 år i huvudsak ovaccinerade.

2. Har det i sjukvårdsdistriktets område konstaterats smittkluster vilkas smittkedjor inte går att spåra på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning utgör en betydande risk för att nya smittor sprids i regionen?

Som svar på den andra frågan konstaterar sjukvårdsdistriktet att det inom sjukvårdsdistriktet konstateras betydande smittkluster vilkas smittkedjor inte går att spåra på ett tillförlitligt sätt. Vecka 49 klarades smittkällan i 74 procent av fallen och under vecka 50 endast i 63 procent av fallen. Ouppklarade smittkluster konstateras inom hela sjukvårdsdistriktet. De största kända typerna av smittkällor är samma hushåll och den närmaste kretsen. Smittfallen bland skolelever är den tredje största kända smittkällan. Antalet kända smittfall bland elever har ökat något under vecka 50 jämfört med veckan innan.

Kommunernas smittspårning är ännu mer belastad än tidigare, vilket har lett till att allt färre smittkedjor kan klarläggas. Omikronvarianten som sprider sig snabbt ökar ytterligare belastningen på smittspårningen. Det är inte längre möjligt att klarlägga smittkedjan i alla smittfall. Kommunerna har även brist på smittspårare. Det är svårt att få mer arbetskraft. Rekrytering av arbetskraft till spårningsarbete har lett till att annan service inom primärvården försämrats. Sjukvårdsdistriktet bedömer att smittkedjorna som inte kan spåras utgör en stor risk för omfattande spridning av nya smittor.

3. Bedöms antalet smittfall inom sjukvårdsdistriktets område enligt sakkunnigbedömningen leda till att behovet av sjukhusvård och intensivvård ökar i betydande grad, till att social- och hälsovårdspersonalens tillräcklighet eller omsorgen om klienter eller vården av patienter väsentligt äventyras eller till någon annan motsvarande överbelastning av social- och hälsovårdssystemet?

Som svar på den tredje frågan konstaterar sjukvårdsdistriktet att antalet smittfall bedöms öka särskilt när omikronvariantens andel blir större. Omikronvarianten smittar mycket lätt. Den kan också smitta dem som är vaccinerade, som in sin tur kan föra smittan vidare. De bekräftade eller misstänkta omikronfallen som tillsvidare har konstaterats i Egentliga Finland har orsakat en sjukdom med lindriga symtom eller till och med inga symtom alls. Om antalet fall ökar kraftigt ökar även risken för att fler kommer att behöva sjukhusvård.

Det finns preliminära tecken på detta från andra länder. Belastningen på hälso- och sjukvården i Egentliga Finland kan i sådana fall bli kritiskt hög. Dubbelvaccinering bedöms minska risken för att insjukna allvarligt i covid-19. Vaccinationstäckningen av dem som är dubbelvaccinerade är på en bra nivå i området, men täckningen varierar enligt åldersgrupp och region.

En tredje dos vaccin bedöms ge ett gott skydd mot en allvarlig form av sjukdomen och till och med mot att bli smittad.

Vaccinationstäckningen av den tredje dosen är emellertid bara 16,1 procent i området och har således ingen effekt på antalet smittfall.

4. Utgör kundernas eller deltagarnas fysiska närhet till varandra, antalet personer som samtidigt befinner sig på plats eller deras placering i utrymmet i övrigt eller spridning av sjukdomen via ytor en särskild risk för spridning av sjukdomen covid-19, och finns det i verksamheten eller i de utrymmen som används för den en särskild risk för att betydande smittkedjor uppkommer?

Regionförvaltningsverket har bett att läget beskrivs närmare till denna del. Regionförvaltningsverket har även bett att ställning tas till om dessa kluster konstateras endast i vissa kommuner eller också i större utsträckning i hela sjukvårdsdistriktet.

Som svar på den fjärde frågan anser sjukvårdsdistriktet att fysisk närhet mellan människor och antalet personer som vistas samtidigt på ett ställe utgör en särskild risk för spridning av covid-19. Smitta sker via droppaerosol, särskilt om det inte är möjligt att använda ett näs-munskydd, såsom när man äter och dricker. Omikronvarianten sprids mycket lätt och ökar risken för smitta hos personer som vistas i samma rum om det finns en i samlingsgruppen som är smittbärare. En bärare av omikronvarianten kan också vara symptomfri, vilket ytterligare ökar risken för smitta hos personer som vistas i samma utrymmen i och med att man inte kan bli varse om sjukdomen när symptom saknas.

Beslutets nödvändighet

Regionförvaltningsverket har dessutom frågat om det enligt sjukvårdsdistriktets bedömning är uppenbart att de redan vidtagna åtgärderna inte är tillräckliga och om ett beslut enligt 58 § och 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar är nödvändigt på det sätt som avses i lagen för att förhindra spridningen av covid-19.

Regionförvaltningsverket har dessutom bett sjukvårdsdistriktet motivera bedömningen separat beträffande 58 § och 58 g §.

Regionförvaltningsverket har dessutom frågat om ett eventuellt beslut är nödvändigt inom hela sjukvårdsdistriktet.

Som svar på frågorna anser sjukvårdsdistriktet att beslutet är nödvändigt inom hela sjukvårdsdistriktet eftersom smittfall har konstaterats i nästan alla kommuner i sjukvårdsdistriktet.

Regionförvaltningsverket har dessutom frågat när beslutet bör träda i kraft och hur länge det bör vara i kraft om beslutet enligt sjukvårdsdistriktets bedömning är nödvändigt.

Som svar på frågorna anser sjukvårdsdistriktet att beslutet är nödvändigt. Det bör träda i kraft så snart som möjligt. Beslutet bör till en början vara i kraft i två veckor eftersom man under den perioden får information om den sjukdomsbörda som omikronvarianten orsakar.

Regionförvaltningsverket har dessutom frågat vad som ska omfattas av ett eventuellt beslut enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar och på vilka grunder:

- o verksamhetsenheter inom social- och hälsovården
- o läroanstalter
- o daghem
- o bostäder och motsvarande lokaler o allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar

Beträffande detta har sjukvårdsdistriktet hänvisat till sitt utlåtande nedan.

Regionförvaltningsverket har dessutom frågat om det epidemiologiska läget beträffande objekt enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar enligt sjukvårdsdistriktets uppfattning kräver o att lokalerna i fråga stängs eller att allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar förbjuds helt och hållet o eller endast till den del ett visst antal personer överskrids - om ja, hur många personer?

Beträffande detta har sjukvårdsdistriktet hänvisat till sitt utlåtande nedan. Sjukvårdsdistriktet anser att det epidemiologiska läget kräver att utrymmen enligt 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar stängs och att offentliga tillställningar förbjuds helt och hållet.

Regionförvaltningsverket har dessutom frågat vilka utrymmen som ska omfattas av ett eventuellt beslut enligt 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar och på vilka grunder:

o alla utrymmen enligt 58 g § eller

o vissa utrymmen enligt 58 g §, i vilka man särskilt har upptäckt smittspridning

1) utrymmen inomhus som används för lagsport, gruppträning, utövande av kontaktsporter och andra motsvarande former av sport eller idrott samt träningslokaler och andra motsvarande utrymmen för inomhusidrott,

2) allmänna bastur och simhallars, friluftsbads och badinrättnings bassängområden samt omklädningsrum som finns i omedelbar anslutning till dem,

3) dansplatser samt utrymmen som används för körsång, amatörteater eller annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp;

4) nöjes- och temaparker, tivolin samt djurparkers utrymmen inomhus,

5) inomhuslekparker och inomhuslekplatser,

6) allmänna utrymmen i köpcentra, med undantag för affärslokaler i detaljhandeln och lokaler som används för tillhandahållande av tjänster samt passager till dessa lokaler.

Regionförvaltningsverket har bett sjukvårdsdistriktet i synnerhet ge ett utlåtande om vilka av de objekt som föreslås bli begränsade som

har ett orsakssamband med eventuella infektioner. Om det inte är klarlagt varifrån smittorna härstammar har regionförvaltningsverket bett att också detta nämns i utlåtandet.

Sjukvårdsdistriktet anser att i det nuvarande epidemiologiska läget och särskilt i och med förekomsten av den mycket mer smittsamma virusvarianten, samt den goda vaccinationstäckningen till trots, skulle en skärpning av sammankomstbegränsningarna vid olika evenemang och i olika utrymmen minska i synnerhet ovaccinerades kontakter med vaccinerade och med varandra. Sjukvårdsdistriktet anser att utrymmen och verksamhet med hög och måttlig risk enligt THL:s riskbedömningstabell ska begränsas.

Sjukvårdsdistriktet anser att beslutet enligt 58 g § kunde vara att begränsa antalet deltagare till noll. Enligt sjukvårdsdistriktets synpunkt skulle beslutet dock inte omfatta i 58 g § avsedda utrymmen inomhus som används för lagsport, gruppträning, utövande av kontaktsporter och andra motsvarande former av sport eller idrott samt träningslokaler och andra motsvarande utrymmen för inomhusidrott. Sjukvårdsdistriktets uppfattning är att särskilt barns och ungas hobbyverksamhet inte bör omfattas av restriktioner.

De som ansvarar för användningen av utrymmen bör emellertid sörja för att följa hälsosäkerhetsanvisningarna enligt 58 c §.

Det bör anges i beslutet om det är möjligt att använda coronapasset i utrymmen eller på evenemang som omfattas av restriktionerna.

Enligt sjukvårdsdistriktets uppfattning bör man i det nuvarande epidemiologiska läget och på grund av det hot som den smittsamma omikronvarianten utgör på alla sätt öka den sociala distansen bland människor och minska antalet kontakter, oberoende av om personerna är vaccinerade eller inte.

Med tanke på proportionaliteten och jämlikheten bör man dessutom ta i beaktande att det för närvarande är möjligt att besöka restauranger med alkoholservice med coronapass eller till och med utan det, trots att restaurangerna när man ser till folkhälsan inte är viktiga, till skillnad från hobbyverksamhet.

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt har 19.12.2021 preciserat sitt utlåtande på så sätt att Egentliga Finlands coronasamordningsgrupp, inklusive Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt, rekommenderar att offentliga tillställningar och allmänna sammankomster förbjuds till och med 31.12.2021. Dessutom rekommenderar gruppen att dansplatser samt utrymmen som används för körsång, amatörteater eller annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp stängs. Gruppen rekommenderar vidare att allmänna utrymmen i köpcentra stängs. Enligt coronasamordningsgruppen kan däremot exempelvis gym och andra utrymmen inomhus som används för idrott eller motion samt exempelvis allmänna bastur, simhallar och badinrättningar fortfarande hålla öppet, om de använder sig av coronapasset. Regionförvaltningsverket är den behöriga myndigheten i dessa ärenden på basis av 58 och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar.

Sjukvårdsdistriktet och samordningsgruppen rekommenderar dessutom att begränsningarna av restaurangernas öppet- och serveringstider skärps i Egentliga Finland. Beslut om detta fattas av statsrådet. Till den del Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt inte har rekommenderat strängare restriktioner rekommenderar sjukvårdsdistriktet i kompletteringen till utlåtandet 20.12.2021 att restriktioner enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar införs inom- och utomhus i Egentliga Finland.

Uppfyllandet av de lagstadgade förutsättningarna för beslutet

Enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar är alla offentliga och privata fysiska och juridiska personer, med undantag för privatpersoner, aktörer när de ordnar verksamhet i lokaler som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse under de förutsättningar som anges närmare i paragrafen. Offentliga tillställningar och allmänna sammankomster enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar kan ordnas av antingen en fysisk eller en juridisk person. Offentliga tillställningar och allmänna sammankomster ordnas i sådana öppna eller avgränsade inomhus- eller utomhusutrymmen som avses i 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar. Därför är 58 § och 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar överlappande till viss del då en fysisk person som näringsidkare (alltså någon annan än en privatperson) eller en juridisk person ordnar en offentlig tillställning eller en allmän sammankomst.

Eftersom regionförvaltningsverket med sitt andra beslut LSAVI/13784/2021 helt har förbjudit allmänna sammankomster och offentliga tillställningar i Egentliga Finland gäller det här beslutet inte dem. Regionförvaltningsverket har med samma beslut förbjudit användningen av utrymmen enligt 58 g § 4 momentet 3 och 6 punkten i lagen om smittsamma sjukdomar i Egentliga Finland och därför gäller det här beslutet inte de utrymmena.

Det här beslutet baserar sig på 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar. Genom regionförvaltningsverkets andra beslut har restriktioner införts för offentliga tillställningar och allmänna sammankomster enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar samt för utrymmen enligt 58 g 4 mom. 3 och 6 punkten i lagen om smittsamma sjukdomar. Det här beslutet gäller inte samma funktioner eller utrymmen.

58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar reglerar det beslut som nu meddelas och förutsättningarna för det. I 58 d § 1–2 mom. i lagen

om smittsamma sjukdomar föreskrivs det om tre förutsättningar för beslutet: nödvändighet, incidens och smittkedjor.

Först behandlas nödvändigheten enligt 58 d § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar. Det är uppenbart att de åtgärder som avses i 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar och andra redan vidtagna åtgärder inte är tillräckliga på basis av sjukvårdsdistriktets sakkunnigutlåtande. Regionförvaltningsverket anser att det för att förhindra att covid-19-epidemin sprids är nödvändigt att i enlighet med sjukvårdsdistriktets utlåtande meddela ett beslut enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar.

Statsrådet har enligt 58 a § i lagen om smittsamma sjukdomar behörighet att begränsa förplägnadsrörelsers verksamhet. Statsrådet har utfärdat en förordning om temporär begränsning av förplägnadsrörelsers verksamhet i syfte att förhindra spridning av en smittsam sjukdom (608/2021). Genom 4 § (741/2021) har verksamheten begränsats bl.a. i Egentliga Finland från och med 24.7.2021. Restriktionernas giltighetstid har förlängts på så sätt att de är i kraft i Egentliga Finland när det här beslutet meddelas.

Regionförvaltningsverket anser också att de övriga förutsättningarna enligt 58 d § 2 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar uppfylls. I sjukvårdsdistriktets område har det konstaterats betydande smittkluster vilkas smittkedjor inte går att spåra på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning utgör en betydande risk för att nya smittor sprids i regionen. Beslutet är nödvändigt eftersom lindrigare åtgärder inte har varit tillräckliga för att stävja epidemin. Man kan misstänka att belastningen på sjukhusvården kommer att öka betydligt om epidemin sprider sig på samma sätt som under de senaste veckorna.

Eftersom Egentliga Finland utgör ett enhetligt pendlings- och ekonomiområde är risken betydande i hela landskapet. Båda förutsättningarna enligt 58 d § 2 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar uppfylls på det sätt som beskrivs ovan.

Regionförvaltningsverket har enligt principen om ändamålsenlighet i 6 § i förvaltningslagen och för att så lite som möjligt begränsa näringsfriheten enligt 18 § i grundlagen kommit till en lösning där verksamheten får fortsätta i de utrymmen som anges i det här beslutet om man i dem följer begränsningarna enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar som införs med det här beslutet. Ett annat alternativ är att det är möjligt att befrias från begränsningarna genom att uppfylla förutsättningarna enligt 58 i § i lagen om smittsamma sjukdomar gällande EU:s digitala covidintyg, till den del som 58 i § berättigar till detta.

Den här valfriheten förbättrar möjligheterna att bedriva näring. Den begränsar inte heller de personers rättigheter som överväger att delta, eftersom lagen om smittsamma sjukdomar tryggar allas möjlighet att antingen skaffa nödvändiga vaccinationer eller till förfarandet enligt 58 k § i lagen om smittsamma sjukdomar som ersätter dem. På samma sätt har man i fråga om kommunernas självstyrelse på basis av 121 § i grundlagen jämfört den begränsning som nu ska införas för kommuner och samkommuner och konstaterat att begränsningen är laglig och står i rätt proportion till sitt syfte i enlighet med 6 § i förvaltningslagen. Beslutet har i enlighet med 6 § i grundlagen ansetts vara jämlikt när det gäller både offentliga och privata aktörer på samma sätt.

Vid bedömningen om restriktioner enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar ska införas måste bestämmelserna i lagen om smittsamma sjukdomar beaktas som en helhet och de grundläggande fri- och rättigheterna som dels begränsas, dels tryggas med det beslutet och balansen mellan dem. Särskilt ska beaktas möjligheten enligt 58 i § i lagen att befrias från restriktionerna genom att ta i bruk EU:s digitala covidintyg. Regionförvaltningsverket konstaterar att begränsningar enligt 58 § och 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar inte enligt regionförvaltningsverkets uppfattning är i strid med jämlikheten enligt grundlagens 6 §, rätten till liv, personlig frihet och integritet enligt 7 §, mötes- och föreningsfriheten enligt 13 §, näringsfriheten enligt 18 § eller kommunens självstyrelse enligt 121 § utan att de

snarare tryggar deltagarnas säkerhet enligt 7 § i grundlagen genom att trygga hälsosäkerheten för deltagare i publika evenemang eller allmänna sammankomster. Vid denna bedömning av begränsningarna är det väsentligt att aktörerna utöver de tidigare alternativen nu på det sätt som närmare anges i lagen har fått möjlighet att befrias från begränsningarna med hjälp av EU:s digitala covidintyg.

Enligt regionförvaltningsverkets uppfattning är liv och hälsa rättsobjekt, för vilka det med hjälp av lagstadgade medel är möjligt att förutom de ovan nämnda även begränsa integritetsskyddet enligt 10 § i grundlagen. Åtgärderna står i rätt proportion till varandra i enlighet med 6 § i förvaltningslagen när man på ett jämligt sätt försöker trygga de olika rättigheterna med lagliga metoder på ett så balanserat sätt som möjligt.

Inom- och utomhusutrymmen som beslutet gäller

Beslutet har avgränsats på så sätt att det inte gäller offentliga tillställningar och allmänna sammankomster enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar. Beslutet gäller inte heller allmänna utrymmen i köpcentra, dansplatser eller utrymmen som används för körsång, amatörteater eller annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp. Till övriga delar har Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt rekommenderat att begränsningarna enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar ska förlängas inomhus och utomhus. Det här beslutet gäller alla andra inom- och utomhusutrymmen som används för användningsändamål enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar. Avgränsningen baserar sig på sjukvårdsdistriktets utlåtande.

Beslutet gäller övriga i 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar avsedda inomhusutrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse. Dessa är följande:

1) utrymmen inomhus som används för samtidig vistelse av fler än 10 kunder eller deltagare,

2) med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till fler än 50 kunder eller deltagare samtidigt och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt,

3) lokaler som används för verksamhet som avses i 58 g § 4 momentet. Dessa är följande:

1) utrymmen inomhus som används för lagsport, gruppträning, utövande av kontaktsporter och andra motsvarande former av sport eller idrott samt träningslokaler och andra motsvarande utrymmen för inomhusidrott,

2) allmänna bastur och simhallars, friluftsbads och badinrättnings bassängområden samt omklädningsrum som finns i omedelbar anslutning till dem,

4) nöjes- och temaparker, tivolin samt djurparkers utrymmen inomhus,

5) inomhuslekparker och inomhuslekplatser,

Aktörer som disponerar över utrymmen och som använder utrymmena som omfattas av beslutet

Det här beslutet förpliktar följande aktörer som disponerar över utrymmena och använder dem i sin verksamhet:

1) privata sammanslutningar, stiftelser och andra juridiska personer, dock inte de utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 2 momentet 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet eller i motsvarande lagstiftning på Åland;

- 2) enskilda näringsidkare,
- 3) kommuner och samkommuner,
- 4) religionsamfund,
- 5) offentligrättsliga inrättningar.

Beslutet tillämpas dock inte på läroanstalters verksamhet, småbarnspedagogik, professionell idrott eller verksamhet som hör till privat- eller familjelivet.

Ett beslut som avses i 1 momentet får inte hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Metoder att förhindra den smittrisk som närkontakter utgör

Enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar kan det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar, om det är uppenbart att åtgärderna enligt 58 c § och andra åtgärder som redan vidtagits inte är tillräckliga och om det för att förhindra spridning av covid-19-epidemin när de kriterier som anges i 2 mom. uppfylls är nödvändigt, meddela ett sådant beslut inom sitt verksamhetsområde som förpliktar alla aktörer som avses i 5 mom., enligt vilket användningen av utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse ska ordnas så att man kan förebygga risk för smitta till följd av närkontakt mellan kunder, de som deltar i verksamheten eller sällskap.

Av beslutet ska det framgå att aktören kan fullgöra sin skyldighet genom att begränsa antalet kunder, genom att arrangera kundplatserna eller lokalerna eller på något annat sätt som beaktar verksamhetens särdrag. I beslutet ska det dessutom redogöras för

vad som avses med utrymmen som är öppna för allmänheten och utrymmen avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse. Regionförvaltningsverken kan fatta motsvarande beslut inom sina regioner när åtgärderna är nödvändiga inom flera kommuners områden. Skyldigheterna enligt ett samtidigt gällande beslut av kommunen kompletterar de skyldigheter som fastställts i ett beslut av regionförvaltningsverket som är i kraft inom kommunens område.

Aktören kan fullgöra sin skyldighet att ordna användningen av utrymmena så att man kan förebygga risk för smitta till följd av närkontakt mellan kunder och de som deltar i verksamheten samt sällskap på följande sätt:

- genom att begränsa antalet kunder,
- genom att arrangera kundplatserna eller lokalerna eller
- på något annat sätt som beaktar verksamhetens särdrag.

Alternativet att använda EU:s digitala covidintyg har behandlats under rubriken "Styrning" i början av det här beslutet.

Sammanfattning

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finlands beslut grundar sig på Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikts sakkunnigutlåtande och den nuvarande helhetsbedömningen av det regionala läget, där man har bedömt de regionala faktiska konsekvenserna av covid-19 för folkhälsan och utöver Institutet för hälsa och välfärds sakkunskap även har beaktat de regionala myndigheternas synpunkter samt social- och hälsovårdsministeriets styrning om behovet av begränsningsåtgärder. I beslutet har regionförvaltningsverket också beaktat effekterna av andra restriktioner och rekommendationer som är i kraft i samma område.

Vid prövningen av åtgärderna har man också beaktat att beslutet har konsekvenser för samhället, ekonomin, näringslivet och grundläggande fri- och rättigheter. En näringsidkare kan för att fullgöra skyldigheterna enligt beslutet till exempel vara tvungen att

begränsa antalet kunder, vilket kan leda till inkomstförlust och försämra verksamhetens lönsamhet och därigenom också påverka sysselsättningen. Med det här beslutet begränsas verksamheten dock endast till den del det är nödvändigt tanke på att det epidemiologiska läget i distriktet är accelererande och osäkert.

På basis av det ovan konstaterade är det här beslutet nödvändigt för att förhindra att den smittsamma sjukdomen sprids i kommunernas områden i Egentliga Finland. Då beslutet fattades beaktades att begränsningarna riktas enligt sjukvårdsdistriktets sakkunnigutlåtande till sådana kända smittkällor som omfattas av regionförvaltningsverkets behörighet. Åtgärderna begränsas så att verksamheten kan fortgå om begränsningarna som gäller hälsosäkerheten i det här beslutet iakttas.

På basis av det ovan nämnda anser regionförvaltningsverket att grunderna enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar uppfylls för det här beslutet.

TILLÄMPADE BESTÄMMELSER

Finlands grundlag (731/1999) 6–7 §, 10 §, 13 §, 18 §, 121 §

Förvaltningslagen (434/2003) 6 §

Lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 1 ja 8 §, 58 §, 58 c, 58 d, 58 g §, 58 h § 58 i 1, 58 j §, 59 k § och 91 §

Statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017) 1 och 5 §

SÖKANDE AV ÄNDRING

Enligt 90 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar får detta beslut överklagas genom besvär hos Åbo förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En besvärsanvisning är bifogad.

VERKSTÄLLANDE

Med stöd av 91 § 1 mom. i lagen om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar verkställs detta beslut omedelbart trots eventuellt överklagande.

MER INFORMATION

Mer information i ärendet ges vid behov av överdirektör Leena Räsänen, tfn 0295 017 385 och direktör Heikki Mäki, telefon 0295 018 094.

Överdirektör Leena Räsänen

Direktör Heikki Mäki

Beslutet har undertecknats elektroniskt.

BILAGOR Bilaga 1, kommunerna i Egentliga Finland

Bilaga 2, besvärsanvisning

DISTRIBUTION OCH PRESTATIONSavgift

Beslutet delges genom offentlig delgivning

Delgivningen av det här beslutet sker genom offentlig delgivning. Beslutet hålls framlagt hos Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland till och med den 31 december 2021. Ett meddelande om att beslutet finns till påseende har publicerats i det allmänna datanätet på regionförvaltningsverkets webbsida avi.fi/sv/offentliga-delgivningar.

Delfåendet av beslutet anses ha skett den sjunde dagen efter att ovan nämnda meddelande har publicerats på regionförvaltningsverkets webbplats.

Distribution

Kommunerna och samkommunerna i Egentliga Finland
sjukvårdsdistrikt

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt som ombes informera läkarna som ansvarar för smittsamma sjukdomar i dess kommuner om beslutet

Polisinrättningen i Sydvästra Finland

Egentliga Finlands räddningsverk

Räddningsverket i Satakunta

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Institutet för hälsa och välfärd

Social- och hälsovårdsministeriet

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Avgiftsfritt beslut